

Radost' či strach?

Prešiel čas prázdnin, vzduch vonia babím letom. Škola zaklopala na dvere a s tým aj povinnosti či nové výzvy pre menších i väčších. Staršie deti už vedia, čo ich čaká.

Pre malých prváčikov je však škola veľkým tajomstvom. A nie je nič krajšie, ako vidieť radosť v detských rozžiarených očiach a úsmev na tvári.

Avšak sú aj deti, ktoré sa do školy netešia. Vtedy je dôležité dobre poznať, čo je za strachom. Obyčajné vypočutie je lepšie ako vypytovanie sa a tlačenie na dieťa.

Vieme, že každé dieťa je iné. Nie každý bude vedec, lekár, učiteľ... V konečnom dôsledku to nie je o známke. Pamätajme na to!

Učme deti neporovnávať sa, neposmievať sa, ale rešpektu, úcte, súdržnosti, pomáhať jeden druhému.

Veľa sa hovorí a píše o šikane, nebojme sa o nej hovoriť s deťmi. Šikane sa darí, keď obeť a zúčastnení mlčia. Naberte odvahu, hovorte o tom nahlas, riešte ju rýchlo a aktívne hľadajte pomoc ľudí, ktorí dokážu pomôcť. Ide predsa o vaše deti!

Následky šikanovania sú priame, viacpočetné a dlhotrvajúce a ovplyvnia dieťa na celý život. Nedovoľme, aby sa niečo takéto dialo.

Veľmi dôležité je aj to, aby deti rešpektovali svojich učiteľov. Nezabúdajme však, že učenie neprebíha len v škole. Výchova začína doma.

Všetkým deťom prajem veľa síl, radosti, odhodlanosti, úspechov v školskom roku. A nám rodičom... veľa trpezlivosti.

Jana Sedláčková

Slávnostné odhalenie náhrobku

Pod lipami rozvadzského cintorína. Za neuveriteľného tepla. S pátosom hodným veľkosti a šikovnosti toho, ktorému sme podujatie určili. Odhalili sme prenesený náhrobok Jána Pevného. Organára, ladiča varhan, strojcu prvých bicyklov zvaných rýchlobežka, vedátora, zbožného človeka.

V piatok 16. augusta 2024 sa rozoznel spev z hrdiel Rozvadžana. Potom sa viac ako stovka ľudí započúvala do slov básne nášho učiteľa Michala Tehlára. Slová jeho básne Hodiny života v podaní Soni Sivákovej dojímavo vzlietli ponad blízke hroby.

Jozef Kadák a Jaroslav Pevný spoločne stiahli biele plátno pri odhalení pamätnej tabule pri náhrobku. Jozef Kadák za občianske združenie Naše Korene a Jaroslav Pevný ako príslušník rodovej línie. Oči prítomných spočinuli na kuse pieskovca, ktorý dal vyrobiť brat nebohého organára Adam Pevný, ako nám to povedal v prího-

vore Slavo Tomík. Potom sme si vypočuli príbeh presunu náhrobku z Horše do rodnej obce Rozvadze od Dušana Pevného.

Duchovní, pani Jarmila Petrulová a pán Juraj Sedláček, slovami plnými nádeje a príkladu pohladili duše prítomných. Posvätili náhrobok i všetkých ostatných. Pieta vyvrcholila nádhernou piesňou Rozvadžanu a košatou debatou prítomných ľudí.

Ďakujeme všetkým, ktorí prišli. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zaslúžili o upravené okolie cintorína. Bolo to milé a dojímavé podujatie.

Redakčná rada

Deň kroja 2024

Chválime

Ľudový kroj je tradičným odevom príslušníkov národov, etník alebo regionálnych spoločenstiev. V našej oblasti ide hlavne o odev vidieckeho obyvateľstva, ktoré bolo spojené s poľnohospodárskym spôsobom života. Pojem ľudový odev má širšie vymedzenie, do ktorého sa zarad'uje napríklad robotnícky odev i odev zemiansky.

Pre ľudový odev na Slovensku je príznačná rozmanitosť a hlavne výrazná znaková špecifikácia. Vznik a vývoj bol bezprostredne ovplyvnený prírodnými a spoločensko-ekonomickými faktormi, ktoré ovplyvnili materiálové zloženie a jeho umelecké prevedenie. Iné materiály sa používali v rovinatých oblastiach a iné zasa v regiónoch podhorských.

V 18. storočí dochádzalo i k rôznym zákazom a príkazom týkajúcich sa odievania poddaných a remeselníkov, aby sa nepotláčali rozdiely medzi jednotlivými vrstvami obyvateľstva. Ďalším dôvodom bolo i zachovanie regionálnych a lokálnych špecifik ľudového kroja kvôli ľahšej

identifikácii obyvateľstva, napríklad pri útekoch poddaných.

Prvého septembra 2024 sa v Banskej Bystrici konalo najväčšie stretnutie ľudí v krojoch, keďže sa na jednom námestí stretlo 5623 ľudí v krojoch. A členovia Rozvadžanu boli pri tom. Svojimi skvelými výkonmi potešili divákov nielen na hlavnom pódiu, ale aj mimo neho, keď roztancovali celú ulicu. Celý deň panovala výborná nálada a úsmev na tvári všetkým vydržal aj napriek vysokým teplotám a silnému dažďu na záver.

Deň kroja 2024 bol spojený aj s oslavou pripomenutia si výročia Ústavy SR. Dňom, kedy vznikol najdôležitejší zákon Slovenska. 1. september bol oslavou nádhery našich krojov, ktoré

sú majstrovské diela a odkazom našich predkov našej generácii.

Ale čo odkážeme našim potomkom my? Aký odkaz im necháme? Dnes je spoločnosť výrazne rozhádaná politikmi, ktorí prinášajú zlo a nenávisť medzi ľuďmi. Želám si, aby sme sa my, bežní ľudia, dokázali spájať a posúvať spoločnosť lepším smerom. Budovali sme lepšie školstvo, zdravotníctvo a spoločnosť, kde budú chcieť žiť aj naše deti, aby nemuseli utekať na západ. Prajem si, aby sa náš kroj stal symbolom, na ktorom vybudujeme lepšiu a modernejšiu spoločnosť, na ktorú budeme môcť byť hrdí.

Martin Lahký

Ulica

Páli nás

Už viackrát sa v rôznych médiách rozprávalo o nevhodnom parkovaní na verejných priestranstvách. Takýchto plôch máme veľa i v našej obci. A takisto je tam množstvo problémov s parkovaním. Každý normálny a zodpovedný človek by mal rozmýšľať nielen nad vlastným komfortom a pohodlnosťou, ale i nad tým, ako to zabezpečiť a neohrozoť iných.

A tak sa častokrát stáva, že – v rodine žijúcej v jednom rodinnom dome sú 3-4 osobné automobily, k tomu ešte nejaká motorka, štvorkolka, či nebudaj nákladné vozidlo.... A teraz, kde s tým? Na ulicu! Prednedávnom sa parkovalo i pri chodníkoch popri hlavných komunikáciách spájajúcich susedné obce. Chvalabohu, to už, aspoň zatiaľ, zmizlo.

Takže – máme krásne vydláždené dvory, priestranstvá okolo domov, upravené trávnaté plochy, vysadené okrasné rastliny.... Pre motorových miláčikov niet miesta. Predsa si nezničím trávnik! Hádám nebudem stále otvárať či zatvárať bránu pri odchode a príchode s vozid-

lom. Nechám ho teda na ulici, veď tam stoja aj iné vozidlá! A presne toto isté si povie i ten, i ten, i ten a i ten ďalší vodič, ktorý na ulici zaparkoval. Tí, ktorí musia po ulici prejsť bicyklom, musia absolvovať prekážkovú jazdu, nehovoriac už o vodičoch áut, ktorí tadiaľ prechádzajú. Častokrát je to jazda len tak-tak....

Čo ak sa to niekedy nevydarí? Bude sa tento problém riešiť až potom? Nedá sa skôr predchádzať konfliktom ako ich siahodlo, a veru i s riadnou dávkou agresivity, následne riešiť???

Ak neveríte, prejdite sa občas bočnými ulicami v časti obce Sedličná či Veľké Stan-

kovce. Menej je týchto nezodpovedných občanov v ostatných častiach obce. Že by tam nepotrebovali komfort 4-5 vozidiel v jednom dome? Tomu neverím. A predsa to vyriešili. Takže týmto patrí pochvala. A tým ostatným? No veď povedzte sami. Čo s nimi? Isté riešenie by sa našlo tak, ako v susednej obci, kde policajné hliadky prechádzali v rozličných častiach dňa a kontrolovali nevhodnosť parkovania vozidiel, a samozrejme postupovali podľa zákona.

A verte, neverte... zrazu sa našli parkovacie miesta na vlastných priestranstvách a ulice sú opäť ulicami.

Ján Hlások

Nezabudnuteľný deň plný zábavy

Na vlastné oči

V sobotu 31. augusta 2024 sa konal siedmy ročník obľúbeného cyklistického podujatia pre deti Bodovský pedál, ktoré opäť prilákalo veľký počet súťažiacich aj divákov. Tento rok sa podujatie konalo s rekordným počtom účastníkov, keďže na štart sa postavilo až 115 detí, čo je najviac v doterajšej histórii akcie a priniesol nezabudnuteľný deň plný zábavy.

Cyklopretek boli otvorené pre rôzne vekové kategórie, čím organizátori umožnili širokú účasť detí od najmenších, cez tínedžerov až po dospelých. Najmladší súťažiaci v kategórii do 6 rokov predviedli svoj talent na dlhej a prašnej trati na bicykli a tí najmenší si trúfli na „odrážadlách“. Pre tých najstarších nad 14 rokov, do ktorej samozrejme spadali aj rodičia, bola pripravená trať v podobe jedného okruhu, na ktorej si mohli otestovať svoju vytrvalosť, schopnosti a ukázať svojim ratolestiam, že aj oni majú v sebe ešte športového ducha. Rodiny a priatelia vytvárali skvelú atmosféru a povzbudzovali súťažiacich po celej trati, čo dodalo podujatiu energiu a radosť. Bodovský pedál nebol len o cyklistike, ale aj o bohatom sprievodnom programe, ktorý zaujal všetkých návštevníkov.

Jednou z atrakcií boli nové skákacie hrady, na ktorých sa mohli vyšantíť aj tie najmenšie detičky. Ďalšou bol Dobrovoľný hasičský zbor z Trenčianskych Stankoviec. Ako každý rok ani tento rok nenechali organizátori na holičkách a postarali sa o zábavu spojenú s hasičskou technikou. Deti mali možnosť vyskúšať hasenie s hasičským prístrojom, otestovať hasičské prilby či si dokonca sadnúť do hasičského auta, čo pre nich bolo nezabudnuteľným zážitkom.

Ďalším vrcholom dňa bola ukážka športovej kynológie. Profesionálne cvičené psy predviedli svoje schopnosti a poslušnosť pri plnení rôznych úloh, čo nadchlo nielen deti, ale aj dospelých. Ukážky boli nielen zábavné, ale aj poučné, pretože priblížili divákovi, akú dôležitú úlohu zohrávajú psy v rôznych záchranných akciách. Rekordný počet účastníkov a úžasná atmosféra urobili z tohto ročníka Bodovského pedálu jeden z najúspešnejších v histórii podujatia. Organizátori vyjadrili spokojnosť nielen s vysokou účasťou, ale aj s tým, ako prebehlo celé podujatie.

„Každý rok vidíme čoraz väčší záujem o naše preteky, a to nás veľmi teší. Naším cieľom je motivovať deti k pohybu a zdravému životnému štýlu. Veríme, že takéto podujatia pomáhajú deťom rozvíjať lásku k športu,“ povedal hlavný organizátor. Vyhlásenie víťazov a odovzdanie cien završilo tento úspešný deň. Každý súťažiaci si odniesol pamätnú medailu a víťazi jednotlivých kategórií dostali víťazné poháre aj hodnotné ceny. No ako zdôraznili organizátori, najväčším víťazstvom bolo, že deti strávili deň aktívne, s radosťou a nadšením.

Bodovský pedál bol opäť príkladom toho, ako môže šport prinášať radosť, súdržnosť a motiváciu pre mladé generácie. Tešíme sa na ďalší ročník a nové rekordy!

Radovan Ziegler

Tu som sa narodil - Ján Minárik

Historické postavy

Nikdy nestratil ľudskú tvár, nikdy nezanevrel na rodnú dedinu, nikdy nenašiel zlého slova na to, čo sa dialo v histórii našej obce. Napriek tomu, že rozhodoval o osude mnohých ľudí, investíciách, plánoch a rozvoji vtedajšieho okresu a kraja v rokoch ponormalizačného Slovenska, vždy si našiel cestu k ľuďom, k nám, Stankovčanom. Hovoríme o Jánovi Minárikovi, ktorého rodáci poznali aj vďaka tomu, že ich rod sa zaslúžil o nejednu významnú črtu dejín Stankoviec.

Ked' sme točili film o dejinách našej obce, pri spomienke na jej 50. výročie zjednotenia, položili sme mu otázku, čo na to hovorí... a on... so širokým úsmevom, iskrou v hlase, ale aj slzičkou v oku, nám povedal: *„Tu som sa narodil, tu som prežil najkrajšie roky svojho života, som ohromne rád, že som sa dožil spoločnej obce i 50. výročia zlúčenía. Som nadšený z toho!“*

Ján Minárik sa narodil 4. júla 1931 v Rozvadzoch v rodine roľníka. Mal dvoch súrodencov. Po vychodení 5 tried ľudovej školy a 4 tried meštianskej školy v Trenčíne pokračoval v učení na učňovskej škole vo vtedajšom podniku TOS Trenčín. Po skončení školy pracoval ako sústružník v rovnakom podniku. Pre výborné praktické výsledky bol vybraný na štúdium v nadvetavovom učení s maturitou, ktoré absolvoval v Malackách.

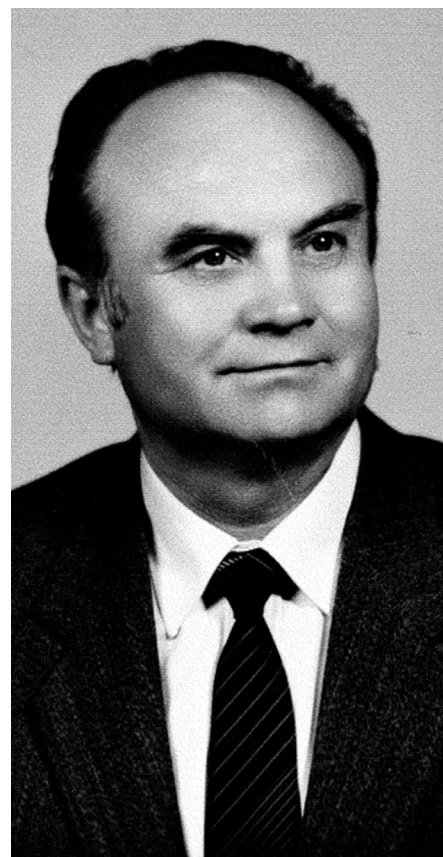
V roku 1956 dokončil vysokoškolské štúdium na SVŠT – smer strojárstvo v Bratislave. V rovnakom roku začal pracovať v podniku TOS Trenčín ako majster kaliarne, neskôr vedúci cechu a potom ako obchodný námestník. Angažoval sa v rôznych odborových funkciách, až sa stal predsedom Okresného odborového

zväzu strojárstva v Trenčíne.

Za svoju prácu bol niekoľkokrát ocenený a vyznamenaný, pracoval aj ako poslanec Okresného národného výboru, až ho v roku 1980 zvolili za predsedu ONV, ktorého funkciu vykonával až do roku 1990. V tom čase nebolo možné plniť úlohy a povinnosti funkcie predsedu ONV bez plného členstva v KSS.

Tu je opäť čas spomenúť na tvorbu filmu o našej obci a úlohe, ktorú pri zlúčení zohral aj Ján Minárik. Ked' sme sa ho pýtali na okolnosti, povedal: *„Vychádzalo sa z názorovej jednoty, že budú tie obce zlúčené, bude sa tu viac investovať, bude sa zvyšovať životná úroveň, bude tu viac pracovných príležitostí (písal sa rok 1971). Uvedomovali sme si, že toto pranie vychádza aj z iniciatívy drobných ľudí, občanov.“*

Je všetkým jasné, že Ján Minárik ako rodeňý Stankovčan mal veľkú radosť, keď mohol byť pri presadzovaní investičných akcií pre našu obec. V tých časoch to inak nešlo. Či už to boli cesty, odklon Seleckého potoka, škôlka, obecný úrad, kultúrny dom, plynofikácia a veľa iných investícií, bez ktorých by nebola tvár tejto obce takou, ako ju poznáme.

Spomínam si, ako som bol v ponovembrovom čase roku 1989 ako člen koordinačného výboru trenčianskej organizácie Verejnosti proti násiliu (VPN) prítomný na rokovaní v jeho kancelárii spolu s vtedajším predsedom Vladimírom Mečiarom a pán Minárik ako jediný človek z tých, s ktorými sme jednali, bez problémov pristúpil na naše požiadavky. Bol azda jediný človek z najvyšších politických a spoločenských pozícií okresu, ktorý nám vtedy pomohol s viacerými našimi zámermi.

Ján Minárik bol ženatý, za manželku si zobral Máriu Izraelovú. Mali spolu dve deti Alenu a Ivana. Jeho životná púť skončila po 92 rokoch života v kruhu svojich blízkych.

Mal som možnosť s ním hovoriť pár mesiacov pred jeho úmrtím. Aj v tých okamžikoch sa zaujímal o život v našej obci. Stále jeho myseľ pracovala a žila rytmom života svojho okolia, svojej dediny, svojho rodiska. V tichu rodnej usadlosti v našej obci, prezývanej aj „Minárikoch mlyn“, oddychoval a spomínal so všetkými spoločníkmi, ktorí ho navštívili, na život, ktorý prežil... a ten bol bohatý! Pochovaný je v urnovom hájí na cintoríne v Trenčianskych Stankovciach.

Dušan Pevný

Letný tábor - pod'akovanie

Všimli sme si

Som veľmi rada, že aj počas tohto leta sa nám podarilo zorganizovať anglický letný tábor, a to hneď v dvoch termínoch, v mesiaci júl a august.

Pre deti sme pripravili bohatý a zaujímavý program, so snahou vytvoriť zábavné a príjemné prostredie. Každý deň sme sa venovali inej téme ako napríklad: ľudské telo, povolania, svet okolo nás a iné. Na prvom tábore v mesiaci júl sa stretli deti 1. stupňa, s ktorými sme absolvovali aj pátraciu detskú hru mestom Trenčín s názvom - Po stopách starých Rimanov, čo bolo pre deti veľkým dobrodružstvom.

V auguste sa tábora zúčastnili aj menšie deti vo veku 4 až 5 rokov. Spolu sme absolvovali nenáročnú prechádzku našou obcou, ktorú sme spojili s ľahkým kvízom o našej obci. Oba tábory sme ukončili súťažami, zmrzlinou, maľovaním či tetovaním na telo.

Záverečné pod'akovanie patrí skvelým animátorom: Dorotka Jančová, Melánia a Liliana Križková, Jasmína Kubáňová, Agátka Piláthyová a Maxim Poruban, ktorí boli počas celého tábora oporou a deťom sa venovali na plné obrátky.

Pre nás, ktorí sme tábor pripravovali a zabezpečovali, je odmenou vaša dôvera a neskrývaná radosť vašich detí. A teší nás aj tá vaša, milí rodičia.

Tešíme sa na stretnutie s deťmi opäť o rok.

Jana Sedláčková

Nevládzem už!

Postreh

Je tu niekto medzi nami, milí čitatelia, kto ešte nezažil pocit, že už d'alej nevládze? V dnešnej prirýchlej, pretechnizovanej dobe, v ktorej sa dáva na „piedestál“ krása, pýcha, bohatstvo, peniaze, dokonalosť, majetok, stále väčšie pracovné výkony a nie je tu miesto, bohužiaľ, pre slabosť, pokoru, nedokonalosť, pád či zlyhanie. Kto z nás nebol ani raz v živote znechutený... z práce, z ľudí, politiky, zo seba samého?

Ľudia nie sú stroje. Je úplne prirodzené, že sme niekedy unavení. Nemyslím únavu telesnú, ale stav, kedy je unavená naša duša. Jednoducho povedané, nevládžeme už duševne. Našej duši chýba nejaké to... povzbudenie, niečo pozitívne, nejaký vzlet nahor. Pretože z nás pomaličky uniklo nadšenie, sila. Veľa dávate, no málo dostávate.

Milí moji, nehanbite sa povedať, že nevládzete. Oddýchnite si aspoň na chvíľu, relaxujte, myslite na niečo pekné, pozitívne, odmeňte

sa za niečo, čo sa vám podarilo. Povedzte si, že nemusíte byť perfekcionista, veď mýliť sa je ľudské. Nezabudnite na svoje záujmy, koničky, na niečo, čo máte radi! Na niečo, čo vám dodá silu, elán, dobrú náladu! Zastavte na chvíľu!

A čo ja? V osobnom živote denne ďakujem za všetkých ľudí, ktorí sú pri mne. Ktorí mi podávajú vždy pomocnú ruku. Ktorí mi pomáhajú zdvihnúť sa, keď nemám silu vstať. Ja silu načerpám aj v čítaní kníh, športe, spánku, vo vyroprávani sa, v prechádzkach s mojím

štvornohým Cézarom. V pracovnom živote mám oporný bod najbližšie prázdniny... Teším sa na ne. Aj keď mám rada svoju prácu, kolegov, žiakov, potrebujem si od práce oddýchnuť, pretože niekedy nevládzem. No a v duchovnom živote ma dvíha nahor viera.

Takže, milí čitatelia, nehanbite sa povedať, že nevládzete. A dávajte si pozor na to, aby ste neboli trvale vyčerpaní... pretože to je už... vyhorenie.

Alžbeta Jurigová

Počasie a povodne

Aktualita

O tom, že sa podstatne mení celosvetová klíma, už pochybuje čoraz menej ľudí. Tohtoročné leto bolo zase oveľa teplejšie ako v predchádzajúcich rokoch. Postupne si musíme zvykať na pravidelné denné teploty cez 30° C. I sucho bolo väčšie ako vlani.

V tomto lete v priebehu dvoch mesiacov do 8. 9. 2024 boli v našej obci vodné zrážky kumulatívne iba vo výške 18 mm, čo je ďaleko od dlhodobého mesačného priemeru. V priebehu týždňa však došlo k podstatnej zmene počasia. Denná teplota sa znížila takmer o 20°C a objem zrážok v priebehu niekoľkých dní prekonával niekoľkonásobne mesačný úhrn zrážok.

Impulzov, dôvodov napísania článku býva viacero. Jedným z nich môže byť i správa v médiách, napríklad i táto: „Na Slovensku sú po extrémnom počasi výrazne menšie škody než v okolitých krajinách aj vďaka včasnej príprave. Keď vidíme to porovnanie, ako sa situáciu podarilo zvládnuť na Slovensku a v ostatných krajinách, ten rozdiel je zásadný.“

Neviem, či sa jedná o čierny humor, neznalosť vecí, ale čo je asi ešte horšie, autor veľmi dobre vie, prečo to takto povedal.

Základy fyziky zatiaľ platia v každej krajine rovnako. Množstvo vody v potoku, v rieke je priamo úmerné množstvu spadnutých zrážok v danom čase na danom mieste. I vzhľadom na informácie z médií o očakávaných dažďoch, ľudia venovali väčšiu pozornosť predpovediam počasia. Denne sme mali množstvo informácií o spadnutých zrážkach i predpovedí na nasledujúce dni. Stačí, ak si pozrieme množstvo spadnutých zrážok v jednotlivých častiach Slovenska a porovnáme to s množstvom v susedných kra-

jinách za to isté obdobie a môžeme hovoriť o šťastí, že nás to zachytilo iba okrajovo.

V roku 1997 som pravidelne chodil služobne na severnú Moravu. Bol som tam i dva týždne po povodniach. Človek to musí vidieť, aby pochopil vtedajšiu skazu, ktorú spôsobila vysoká voda. Vypočul som si príbehy ľudí, ako

beznádejne vtedy s vodou bojovali.

Preto sa mi nechce veriť, že by sa v danom regióne neurobili žiadne opatrenia, aby znovu zabránili opakovanej pohrome. Niekedy je však príroda silnejšia. Veľmi ťažko sa mi pozerali zábery z tých miest pri terajších povodniach.

Jozef Kadák

Vyliaty potok v Sedličnej

Stalo sa

Od Inovca málokedy príde dážď do našej dediny, hory to zadržia, ale keď príde, tak je to pohroma. Už viackrát boli naše potoky vyliate a voda narobila veľké škody. Mnohí si ešte dobre pamätajú, keď bol zatopený Belovec. Vtedy zrovna chlapi prichádzali z práce, zobrali si pivo a poldeci, v zadnej miestnosti položili tašky pri nohy stola, posadali si a popíjali. A odrazu z terasy cez dvere prišla voda s bahnom, všetci rýchlo schytili krígle a poldecáky a vyskákali na stoličky a stoly. Tašky nechali tak, bolo dôležitejšie chrániť pivo a pálené.

Bolo začiatkom júna 1977, keď z piatka na sobotu prišla od Inovca silná búrka spojená s prietrzou mračen. Celú noc lialo bez prestávky a ráno som počul susedu horekovať, že aká veľká voda sa valí po našej ulici. Nedalo mi a vybehol som von pozrieť, čo sa deje. Prišiel som k bránke a zbadal som vlnu, ktorá bola už len asi 40 m od nášho domu. Rýchlo som doniesol k bráne plechy a na táčkach piesok a voda už stúpala. Rýchlo prekročila výšku obrubníkov, prešla na chodníky a za chvíľu už dosahovala výšku múrikov okolo „predzáhradok“. Dostala sa aj na predný dvor a blížila sa k zadnému. Potom sa hladina ustálila a po nejakej dobe začala pomaly klesať.

A čo sa vlastne stalo? Za relatívne krátku

dobu spadlo obrovské množstvo vody. Tá sa v ulici pred Sedličanským mostom vylievala z koryta a brala všetko, čo bolo nablízku a nebolo upevnené. Postupne upchalo prietok pod mostom a tok sa rozdelil na 2 prúdy. Jeden prúd odbočil doprava smerom ku briežku, kde je teraz Kveta, vyplnil priehlbínu a pokračoval po ulici, kde je bývalá pekáreň. Ten vyplašil ľudí, ale veľa škôd nenarobil. Horší bol druhý prúd. Ten sa prehupol ponad most, v smere toku potoka pokračoval vedľa cintorína, ale v ceste mu stáli ďalšie „mosteky“, ktoré sa tiež upchali. Dravé prúdy potom pokračovali cez záhrady k rodinným domom a v ulici sa napojili na prvý prúd. Cestou voda páchala obrovské škody.

Ján Bočák staval vtedy rodinný dom, mal

hotové už pivnice a v nich uskladneného veľa cementu. Pivnice zaplavilo a viete, čo to spravilo s cementom. Jozef Bočák bol čerstvo ženatý a u švagra Milana Kaššu mal v garáži uschovaný nábytok. Voda zaplavila garáž a s dyhovaným nábytkom si spravila svoje. Suseda Anna Čvančarová si povzdychla: „Včera som ohrnula zemiaky a dnes mám už vyorané.“

Na rohu ulice pri moste bola kedysi plechová autobusová čakáreň, kde bola bielu farbu vyznačená výška hladiny, ktorú tam vtedy voda dosiahla a dátum. A aj keď bola čakáreň na mierne vyvýšenom mieste, hladina vody tam bola vyššie kolien dospelého človeka. Neskôr sa potok zreguloval a odvtedy k pohrome takéhoto rozsahu nedošlo.

Štefan Šmatlák

S otcom som mu nosila raňajky

Spomienky

Spomienky, ktoré podnes rezonujú v mysliach ľudí z nášho okolia na udalosti, ktoré strašným spôsobom poznačili životy ľudí v tomto regióne, sú stále živé a dodnes sa nás dotýkajú. Spomienky na ľudí, ktorí zmizli v hroznom virvare udalostí 2. svetovej vojny, musia byť mementom pred tým, čo sa na nás valí na východ od našich hraníc.

Mal som možnosť porozprávať sa s pamätníčkou udalostí, ktoré navždy ovplyvnili životy ľudí a rodín v susednej obci Selec. O pár týždňov uplynie 80 rokov, odkedy sa už do svojich domovov, ku svojim blízkym nevrátilo 43 chlapov.

Pani Emília Majorová (rod. Záhumenská) mi porozprávala svoje spomienky, ktoré sú navždy spojené s tou hroznou udalosťou. Vráťme sa do tej doby a počúvajme.

„Moji rodičia a spolu s nimi aj my, všetky ich deti, sme v rokoch 1944 až 1947 bývali vo Veľkých Stankovciach pri potoku, poniže zvonice. (pozn. redakcie – dnes už objekt neexistuje, stojí tam rodinný dom). Rodičia tu prevádzkovali pohostinstvo (krčmu). Isto si Stankovčania pamätajú, že tam bol neskôr obchod s topánkami, pobočka sporiteľne a podobné prevádzky.

Cez náš dom sa prehňali v tých vojnových časoch snád' všetky vojská: Rumuni, Nemci, Rusi. Ja si obzvlášť pamätám najmä tie nemecké. V jeden letný deň k nám vojna priviala nemeckého veliteľa. Priniesol si sem vlastnú vojenskú posteľ, stôl a skriňu... či skôr trezor. Mama mu musela variť.

Bol to starší pán a stále bol vážny. Vo svojej skrini (či trezore) musel mať nejaké tajné veci, nápisy na nej tomu zodpovedali. Mama mu robievala aj raňajky, otec mu ich každé ráno nosieval a ja som mu otvárala dvere. Vždy od nás do krčmy, a potom z krčmy do hostovskej izby, kde býval. Inak sme mali ako deti zakázané sa k nemu približovať.

Raz ráno, ako sme mu s otcom niesli raňajky, mi podaroval svoju solničku so slovami: „Du bist schön Kinder!“ Mám ju dodnes. No pri slovách ma až zamrazilo...

Jedného dňa hnali Nemci cez našu dedinu chlapov zo Selca. Vtedy som netušila, ako skončia. Netušila som súvislosti. Nemecký veliteľ ešte v ten deň vo veľkom chvate od nás odišiel a už nikdy sme ho nevideli. Nechal tu posteľ i skriňu – obe máme dodnes na chalupe. Neskôr som pochopila, a skutočnosť nám to potvrdili, že v našej krčme bývalý nemecký veliteľ velil zatknutiu a odvlečeniu seleckých chlapov, ktorí sa už nikdy domov nevrátili...

Pri spomienkach sa pani Majorovej triasol hlas, aj po takých rokoch ju táto udalosť veľmi rozrušila.

My si s úctou spomeňme na všetkých chlapov zo Selca, ktorí sa ku svojim rodinám už nikdy nevrátili: Kvašňovský, Komorovský, Zemanovič, P. Melicher, F. Melicher, M. Štefánik, Chochlík, Šišovský, Rajnec, ďalší F. Melicher, Vachánek, Šišovský, F. Štefánik, Žovinec, Š. Jančo st., Š. Jančo ml., Čiernik, Januška, Ďuriška, Janíček, J. Králik, P. Králik, Bolech, Š. Filina, Mondek, P. Filina, Š. Svatík, J. Svatík, J. Masár, Š. Masár, M. Haško, ďalší Š. Jančo, T. Masár, Jánoš, P. Jančo, Škúci, A. Masár, O. Jančo, Lahký, Kabát, Repka, Panák, A. Haško. Česť ich pamiatke!

Emília Majorová, Dušan Pevný

Posteľ nemeckého veliteľa

Hruška, spod ktorej velil Hurban

Tip na výlet

Ak máte záujem poznávať naše širšie okolie a zaujimate sa o našu slovenskú históriu, tak potom dávam tip na výlet do obce Poriadie, ktorá je rozložená na nízkych svahoch Myjavskej pahorkatiny, asi päť kilometrov severovýchodne od Myjavy.

Nuž, prečo je táto obec zaujímavá? V jej katastri dodnes stojí napoly vyschnutá hruška, spod ktorej Jozef Miloslav Hurban velil poslednej bitke „Hurbanovcov“, ktorá sa uskutočnila 28. septembra 1848. Hneď po nej slovenské dobrovoľnícke vojská defenzívne odtiahli na Moravu a tam ich cisárska armáda odzbrojila.

História pozná túto dobu ako „meruôsme“ roky. O čo išlo? S podporou viedenskej vlády sa vo Viedni v roku 1848 skonsolidoval zbor slovenských dobrovoľníkov, ktorý sa pohol cez južnú Moravu na západné Slovensko. 19. septembra 1848 vyhlásil v Myjave Ľudovít Štúr v mene založenej Slovenskej národnej rady (založená vo Viedni) samostatnosť Slovenska a vypovedal poslušnosť uhorskej vláde. Slovenskí

dobrovoľníci dosiahli zopár úspechov, napr. obsadenie Brezovej pod Bradlom. No potom sa zmenil postoj cisárskej Viedne, maďarské vojská boli posilnené, a tak slovenských dobrovoľníkov čakal nezvratný koniec.

V Rakúsko-Uhorsku dostali na jeseň 1848 nepokoje rýchly spád. Maďari sa búрили, vypukla viedenská revolúcia a počas týchto udalostí našlo uplatnenie aj slovenské dobrovoľnícke vojsko v cisárskom vojsku. Ale to už je ďalšia etapa histórie.

Záverom chceme poznamenať, že rok 1848 privítali naši predkovia s nadšením, lebo znamenal koniec poddanstva.

Redakčná rada

Zdroj: Drahoslav Machala - Slovenská vlastiveda, vydala Matica slovenská

Po piatich rokoch... - 1. časť

Príbeh

O Ceste hrdinov SNP sme už v minulosti v našich novinách písali. Len spomenieme, že sa jedná o zhruba 770 km dlhú turistickú magistrálu, ktorá vedie od Duklianskeho priesmyku až po Devín. Vedie viacerými významnými pohoriami, kotlinami i mestami. To, že dovolenka a spoločne strávený čas môže mať úplne iný charakter, vám priblížime v nasledujúcom rozhovore o putovaní otca a 14-ročného syna – našich spoluobčanov Juraja a Samuela Pavlíka.

Juraj, pred 5 rokmi ste už túto náročnú cestu absolvovali, čo vás viedlo k tomu si ju zopakovať?

„Zámer vzišiel z ambícií nášho syna po prejdení Ponitrianskej (110 km) a Rudnej (250 km) magistrály, že tá ďalšia bude Cesta hrdinov SNP. Svoju víziu bral tak vážne a takmer rok bola témou rozhovorov, že som už nemal na výber... (smiech). V skutočnosti po náročnom pracovnom období to bola pre mňa príjemná predstava ako zrelaxovať, povýšená o úžasnú možnosť sprevádzať na tomto diaľkovom pochode vlastného syna. Pre Samka to bola ďalšia meta na prekonanie samého seba a tiež chuť spoznať nové miesta a ďalší kus našej krajiny.“

Aká je táto cesta dnes, zmenilo sa niečo za to obdobie?

„Zmenilo sa mnoho vecí. Samotná cesta má dnes zopár malých pretrasovaní. No hlavne je už v súčasnej dobe dosť populárna a zmedializovaná. Stretli sme viac turistov ako ja v minulosti, i keď väčšina z nich ju robila na etapy. Keď som šiel prvýkrát, ledva som našiel pár článkov a útržkovité poznatky. Dnes už sú spracované mapy s polohou prameňov, miest na spanie, s užitočnými faktami, dokonca konkrétnymi telefónnymi číslami. Na internete a sociálnych sieťach sú živé diskusie so šírením príbehov, zážitkov, rád a aktuálnych informácií. Absolventi a nadšenci tejto cesty sú ochotní pomôcť, poskytnúť podporu. Niektorí zhotovili a udržiavajú na viacerých miestach búdky prvej pomoci, kde nájdete výbavu z lekárníčky, drobnosti ako napríklad náhradné batérie, či

dokonca malé občerstvenie. To všetko môže uľahčiť prechod, respektíve pomôcť v ťažkých alebo krízových situáciách.

U nás sa zmenila predovšetkým výbava, ktorú priebežne po rokoch optimalizujeme. Počnúc obuvou, cez oblečenie a všeobecne množstvo a váha vecí, ktoré sme mali so sebou. Po niekoľkých desiatkach kilometrov je výrazne cítiť každých sto gramov. Tiež sme si dopriali kvalitnejšie jedlo a doplnky stravy. Z moderných výdobytkov sme napríklad využili balíkobox v Kysaku, kde sme si nechali zaslať dehydované jedlo, aby sme nestrácali čas zachádzkami do špecializovaných obchodov a mohli sa vnoriť na ďalšie dni do divočiny.“

O čom je vlastne takáto diaľková turistika, dá sa na ňu pripraviť?

„Pre mňa je to hlavne o slobode, ktorú v poslednej dobe ako ľudia výrazne strácame. Čím dlhší trek, tým väčšie odpútanie a odreagovanie od starostí všedných dní. Tie sa zúžia na základné otázky... čo ješ, kde nájsť vodu a miesto na nocľah. A zostáva už len šliapať, a tak stále dokola.“

Je to samozrejme o turistike samotnej, spoznávaní krajiny, nových zákutí a inšpiratívnych ľudí. V neposlednom rade človek spoznáva aj sám seba, svoje limity, nedostatky, priestor na rast. Vznikajú nové kontakty, priateľstvá, zažijete veľa príjemných a zábavných chvíľ. Psychicky sa dostávate do úplne iných dimenzií a vyžarujete vysokú frekvenciu. Komunita vášnivých a diaľkových turistov alebo ultrabežcov je skvelá. Stretli sme viackrát ľudí,

ktorí nám podarovali tyčinky, dokonca sme mali na jednej útulni svadobný guláš. Tiež nám dobre padla podpora zo strany rodiny a kamarátky, keď nám dopravili a poskytli nejaké jedlo a občerstvenie, drobnosti z výbavy, ale i spoločnosť.

Príprava je určite dôležitá. No aj keď sa pripravíte kondične, výbavou, naštudovaním trasy a terénu, i tak vás môže niečo prekvapiť. Táto cesta a hory skrývajú rôzne hrozby, ktoré treba mať na zreteli. Najdôležitejšie je sledovať počasie, nepreceňovať svoje schopnosti a sily, vyhnúť sa dehydratácii a možným úrazom. Samozrejme, ako slušná návšteva sa treba pred vstupom do lesa ohlásiť. No nepríjemnejší, než médiami nafúknutá „kauza medved“, môže byť potenciálne nakazený kliešť, ktorých je tiež mnoho.“

Ako sa vám darilo a ako to zvládol syn Samko? V jeho veku je to úctyhodný výkon...

„Čistý čas, za ktorý sme trasu prešli, bol 26 dní. Kondične celkom fajn. Nemali sme žiadnu svalovicu, kolená a šľachy tiež vydržali. Ja som mal prvý týždeň bolesti v klenbe nohy a ku koncu zasa v päťach, kedy už tenisky boli tak zodraté, že neplnili svoju tlmiacu funkciu. Samkovi sa ozývali trochu členky. Hlavne východ sme mali dosť daždivý. Nepomohli ani nepremokavé ponožky a ďalšie opatrenia. Nohy sme mali totálne rozmočené, čo malo za následok vznik mnohých otlakov a problémy s nimi nás sprevádzali dlhú časť cesty. Naopak, v Nízkych Tatrách sme podcenili ochranu pred slnkom. Bolo aj pár malých pošmyknutí a pádov,

krv, spomínané kliešte, zaparená koža, únava až vyčerpanie. Našťastie sme nemali žiadny úraz, pre ktorý by sme museli prerušiť cestu. No a psychicky – tu nebolo čo riešiť. Isteže, po niekoľkých desiatkach kilometrov už človek nie je taký euforický, ale vízia a ciele boli jasné a vôľa ich naplniť nepoddajná. Denne sme robili aj cez 30 kilometrov, bolo aj pár štyridsiatok a rekord 44 km a vyše 1700 výškových metrov. Progress bol teda celkom slušný, ale bolo aj mnoho miest, kde sme si lebedili, oddychovali, dopĺňali energiu, rozprávali sa s mnohými ľuďmi či v pokoji užívali ticho hôr a krásne výhľady.

Samko to zvládol nad mieru dobre. Neodradila ho náročnosť terénu, šliapať hodiny v daždi ani búrky. Aj napriek spomínaným otlakom či únave, vždy dosiahol svoj vytýčený cieľ. Niekoľkokrát sme končili dennú trasu v neskorých hodinách s „čelovkami“ na hlavách. Bolo aj

pár kríz, no vždy sa vzbopil a prešiel aj d'alších desať kilometrov. Svojím odhodlaním a nasedením bol niekedy on hybnou silou pre mňa.”

Rozprávanie zážitkov by bolo zrejme aj na celovečernú besedu, ale čo vám tak najviac utkvelo v pamäti? Povieť nám nejakú úsmevnú príhodu?

„Áno, za takmer mesiac sa udeje mnoho. Už len nočné cestovanie na východ a štátnu hranicu bol celkom zážitok. Z tých silnejších spomieniem tieto: - za Bardejovom sme dorazili večer do dreveného prístrešku. Vyzeralo to, že si spravíme aj ohník a posušíme veci. Práve som začal nťahovať šnúru, keď nás oslovil okoloidúci cyklista, či ideme SNP-čku. A že ak chceme, neďaleko má chatku a môžeme tam prespať. Sprvu trochu skepticky, ale ponuku sme prijali. Videli a rozprávali sme sa asi desať minút, kým nám dal nezištne k dispozícii slušnú,

čistú, zariadenú chatku s pekným upraveným pozemkom. Nechcel mená, adresu, nič.... Vytáčajúc dlane a krútiac hlavou pozerám na Samka. Ráno sme sa už nevideli, len sme mu ukryli klúčik na dohodnuté miesto. Je toto v dnešnej dobe ešte možné?

Príjemné spomienky máme na chatu Volovec vo Volovských vrchoch. Najprv nás vzpružil skvelý chatár, ktorý aj z minimálnych zásob pre nás vykúzlil bohatú poživenu a nasýtil naše hladné žalúdky. Vyriešil nám tiež nocľah i napriek tomu, že sme nemali rezerváciu. Neskôr sa zišla partia domácich od Rožňavy a d'alších turistov - „SNP-čkárov“, vytiahla sa gitara, na ktorej som si po dlhej dobe zahral a s družnou vpravou a zábavou sme končili až na sklonku dňa”.

Pokračovanie príbehu v d'alšom čísle.

Redakčná rada, Juraj Pavlík

Mosty cez Váh

Bleskovka

Po viac ako ročnom uzatvorení cestných mostov cez rieku Váh a Biskupický kanál sa v týchto dňoch začalo s búracími prácami na ich odstránení. V súčasnosti sa odstraňuje mostová konštrukcia cez rieku Váh.

Tieto práce v prípade priaznivého počasia sú plánované do konca novembra 2024. Začiatok výstavby nových mostov sa uvažuje zatiaľ v jarných mesiacoch 2025. O ich dokončení sa v súčasnosti hovorí o prelome rokov 2026 a 2027. Vzhľadom na doterajšie skúsenosti s plnením termínov na danej stavbe dúfame, že koncom roka 2027 už budeme môcť prejsť na druhú stranu rieky Váh po nových mostoch.

Jozef Kadák

Remeslo má zlaté dno

Šikovné ruky

Pamätáte si ešte na krásnu detskú veršovačku? „Kom - kom, kominár, kedy si sa umýval? Včera večer v sobotu, keď som nemal robotu...“ Alebo na rôzne iné pesničky či básničky súvisiace s týmto zaujímavým remeslom - kominárstvom. Dnes je už všetko inak, kominári sú stále potrební a ešte potrebnejší... a možno z hľadiska bezpečnosti či legislatívy nenahraditeľní.

Nás teší, že tomuto krásnemu remeslu sa venuje aj náš spoluobčan pán Miroslav Ďurža, a tak sme ho trochu vypovedali. Nech sa páči, tu je rozhovor:

Ako ste sa k tomuto zaujímavému povolaniu dostali?

„K povolaniu kominár som sa dostal po veľkom dopyte od ľudí z môjho okolia, ktorí mali problém dostať sa k takémuto remeselníkovi. Žiaľ, učebný odbor kominár sa na Slovensku otvoril až v roku 2015, tak som musel veľa rokov čakať. Študoval som tri roky na SOŠ stavebnej v Nitre. Prax som absolvoval u vtedajšieho prezidenta KKS p. Deáka, ktorému vďačím za nadobudnuté vedomosti.“

Čo vás v tomto povolaní najviac zaujalo a čím vás najviac prekvapilo?

„Na tomto povolaní ma zaujala rôznorodosť práce a práca s ľuďmi. Rad učím ľudí nové veci, ktoré sú pre nich prospešné. Čo ma prekvapilo? Aj tá najjednoduchšia práca môže byť v konečnom dôsledku veľmi komplikovaná. Ďalej nezodpovednosti ľudí voči stavu ich komína, bezpečnosti používania spotrebičov na plyn a tuhé palivo.“

Čo by mal každý človek o tomto remesle vedieť a na čo chcete ľudí upozorniť?

„Kominárske remeslo je veľmi dôležité kvôli pravidelným kontrolám a čisteniam komínov. Je nás veľmi málo, tak si treba vážiť náš čas. Chceme upozorniť ľudí, aby nezabúdali na svoje komíny, ktoré potrebujú pravidelnú kontrolu a údržbu.“

Kominára si treba objednať hneď po vykurovej sezóne. V septembri a októbri je už neskoro. Vtedy máme najviac práce. A platí pravidlo, že zákazník čaká na remeselníka a nie naopak. Stáva sa nám, že zákazník zabudne na dohodnutý termín...”

Pri výkone tohto povolania sa isto stali nezabudnuteľné príhody či zážitky, môžete nám nejaký zaujímavý povedať?

„Zážitkov je naozaj veľmi veľa. Ale môžem povedať, že najviac som si zapamätal ten, keď

som došiel k starej 85-ročnej pani a našiel som ju vylezenú na streche ako čistí komín. Až som sa zľakol, aby nepadla. Pýtam sa: „Pani, keď čistíte komín som prišiel ja!“ Ona mi povedala, že sa ma nemohla dočkať, tak si ho vymetá sama... ako to robí už roky napriek svojmu veku. Ja si to mám len skontrolovať a napísať revíziu.“

Dali by ste odkaz najmä mladým ľuďom vo väzbe na vaše povolanie?

„Mladým ľuďom chcem odkázať, že remeslo

má zlaté dno. Ľudia sú ochotní zaplatiť za manuálnu prácu čokoľvek, len aby ju mal kto urobiť. Pre nás neexistuje práca z domu, ktorá je teraz tak moderná. Treba si vážiť každého remeselníka, pretože je nás veľmi málo.“

Ďakujeme za rozhovor a želáme pánovi Ďuržovi veľa úspechov pri jeho dôležitom povolaní. A tiež, tisíce dotykov na gombíkoch, ktoré, ako vraví tradícia, prinášajú ľuďom šťastie!

Miroslav Ďurža, Dušan Pevný

Pozvánka

Tanečný klub TKO Trenčianske Stankovce si vás dovoľuje pozvať na

KURZ SPOLOČENSKÉHO TANCA

pre dospelých a začiatočníkov, ktorý bude prebiehať

v období od 05. 10. 2024 do 14. 12. 2024

v telocvični ZŠ Jána Lipského o 18.00 hod.

V príjemnej atmosfére sa naučíte tancovať: Waltz, Viedenský valčík,

Tango, Foxtrot, Ča-ču, Jive, Polku, Čardáš a Mazurku.

Prihlásiť sa môžete priamo na kurze v telocvični ZŠ alebo

na telefónnom čísle: 0905 604 975 alebo na - sedven@centrum.sk.

Zázrak, dráždič zmyslov či fakt

Osveta

Holou pravdou asi bude, že o žiadnom hříbe na bežný konzum nejedná sa, ale o výnimočných, takzvaných „václavkách“. Je pritom tak všedný, tak starý, tak vytrvale kamarátsky, tak megalomanský a strašne početný, priam nespočítateľný, keďže ide o stovky tisíc jedincov na zopár desiatok hektárov. Takmer pod každým druhom kra či stromu je iná Václavka s iným odtieňom farby, vzrastu, tvaru i chuti.

Hlavička masívnejšia, teda korpulentnejšia, šťavnatejšia, krehká a jemná oproti stopke, ktorá je suchšia, húževnatejšia a vzdorovitejšia, často vekom až akoby zdrevnatelá či k tomu smerujúca. Preto sa aj odporúča pred spracovaním rezať okružky stopky čo najkratšie, čo najžuvateľnejšie. Táto huba prispieva k správnej výžive a aj k upokojovaniu potrieb organizmu. A tie treba rešpektovať, ak chceme, aby bolo všetko, ako sa patrí.

Vráťme sa k výskytu na jednotku plochy, teda k početnosti. Možno si ktosi dal tú robotu a spočítal taký trs Václaviek v jednom okruhu cca jeden meter štvorcový. Bolo ich 225 či 450, či viac? Žiaden hrib k tomuto faktu okom viditeľný nedospeje. To vyvoláva k obdivu zrakom k predstavivosti, čuchu a chuti. Začína rutinný, v nemalej miere i reflexne riadený kolobeh biorytmu v organizme. Chuťové receptory už predtým začali svoju činnosť. Skrátka, v takých chvíľach neskúsenejšie jedince, osobitne deti, a menej rozvážne jedince začnú spontánne a bez rozmýšľania žuvať surové hribiky Václavky. Tie sú chuťovo prístupné, ba až celkom

chutné, nežné, šťavnaté.

Nemalo by sa to však tak stávať! Václavky, čiže podpňovky, by sa skutočne zásadne nemali, teda nesmú sa konzumovať na surovo! Prax veľa generácií gurmánov a maškrtníkov hovorí jasne - dôkladne a dôsledne variť aspoň 20 min. Vodu z nádoby vyliať, dôkladne nechať

odkvapkať, a až potom znova variť, dusiť, piecť, jedným slovom definitívne kuchynsky upraviť. Je to krédo, ktoré si musí každý osvojiť. Potom môžeme vychutnávať, čo je vo Václavkách ukryté. Len tak budete na podpňovku, Václavku, Armillarie radi a v dobrom spomínať.

Dušan Ochodnický

Preteky v Uherciach

Naši športovci

Trať v Uherciach v rámci pretekov CENTRAL EUROPE RACE v triede MX2 bola prichystaná bravúrne. Napriek obrovskému teplu v posledných týždňoch to zvládli perfektne.

Od rána som sa cítil na motorke super. V zahrievacích rozjazdách tzv. „kvalde“ som bol prvý. V kategórii MX2 boli vyhlásené preteky na 3 jazdy, obe sa išli po 15 min + 2 kolá navyše. Najhoršia jazda sa vždy škrtala.

V 1. jazde to bolo takto: - štart bol super, po chvíli som bol druhý, kúsok za prvým. Keďže sa išli krátke jazdy, tak tempo bolo veľmi rýchle. Snažil som sa dostať na prvé miesto, ale, bohužiaľ, som nevedel nikde predbehnúť jazdca Wysocského predom mnou. Obsadil som 2. miesto v cieľi.

V 2. jazde: - mal som horší štart, postupoval som dopredu, pokiaľ som si nešuchol predné koleso o druhého jazdca, ktorého som obiehaval. Nasledoval pád a prepadol som sa na 5. miesto. V takej krátkej jazde bolo nemožné sa dostať opäť dopredu, preto som radšej šetril sily na 3. jazdu. V cieľi z toho bolo 5. miesto.

V 3. jazde: - som bol po štarte na 4. mieste. Po prvom kole som sa dostal na 2. miesto. Začal som útočiť na čelo preteku, ale jazdec predom mnou si to udržal. Takže som bol v cieľi opäť na 2. mieste.

Po škrtnutí druhej jazdy som obsadil celkovo 2. miesto. Teší ma, že sa mi víkend na začiatku septembra vydaril, a tak sa teším na ďalšie závody.

Denis Poláš

Nórsko 2024

Na potulkách svetom

Po takmer dvoch rokoch príprav, počas ktorých som sledoval videá a príspevky od iných motorkárov, som sa tento rok konečne vydal na svoju vysnívanú cestu do Nórska. Na toto dobrodružstvo som prizval svojich dvoch kamarátov z Levíc, Igora a Juraja. Spolu sme vytvorili skvelý tím.

Trasa začala v Trenčíne a viedla cez Prahu a Nemecko, kde sme navštívili mnohé historické miesta spojené s druhou svetovou vojnou. Medzi najzaujímavejšie zážitky patrilo múzeum 2. svetovej vojny na severe Nemecka v Peenemünde. Odtiaľ sme pokračovali cez Dánsko a trajektom sme sa dostali do prístavu Kristiansand na juhu Nórska, spolu s desiatkami ďalších motorkárov z celého sveta. Veľa z nich sme náhodne stretávali po celej krajine počas nasledujúcich dní.

Cieľom našej cesty bol legendárny Nordkapp, pričom trasa z juhu Nórska na sever mala približne 3200 km. Nórsko nás okamžite uchvátilo svojou neuveriteľnou krásou. Fjordy, ktoré sa tiahnu pozdĺž pobrežia, sú jednoducho dychberúce a poskytujú výhľady, ktoré sa dajú len ťažko opísať slovami. Cestou sme ochutnali tradičné jedlá v miestnych reštauráciách a najviac nás oslovila rybacia polievka. Ľudia, ktorých sme stretli, boli naozaj všade nesmierne priateľskí a pohostinní, čo len umocnilo náš zážitok a dobrý pocit.

Počas cesty sme často využívali trajekty medzi fjordami, ktoré sa dajú jednoducho zaplatiť priamo na palube. Naučili sme sa ale, že niektoré trajekty je potrebné plánovať vopred, aby sme sa vyhli dlhým obchádzkam, ako sa nám to stalo jedného večera, keď nám tra-

jekt ušiel a my sme museli fjord obchádzať približne o 170 km, čo po takmer 9 hodinách v sedle motoriek nebola tá najväčšia zábava dňa. Našťastie sme sa z toho ihneď poučili.

Čím ďalej sme sa posúvali na sever, tým viac sa krajina menila, hustota obyvateľstva klesala, cesty boli čoraz rovnejšie a slnko svietilo viac aj vo večerných hodinách. Spať v noci, keď je denné svetlo, chcelo zo začiatku trochu zvyku, a preto sme občas používali uteráky na okná. Aj preto je cestovanie po Nórsku jedinečné, pretože tam môžete jazdiť donekonečna obklopení nádhernou prírodou.

Nórsko patrí medzi krajiny s najväčším počtom tunelov na svete, pričom niektoré z nich vedú dokonca pod morom. Posledný tunel na Nordkapp mal niečo cez 6 km s 9 % klesaním pod hladinu mora, čo bol zaujímavý a zároveň nezabudnuteľný zážitok. Po niekoľkých dňoch a pár tisíckach kilometrov v sedle motoriek sme prekonalí polárny kruh. Ďalej sme pokračovali smerom k Nordkappu, najsevernejšiemu bodu Európy, ktorý je len približne 2000 kilometrov vzdialený od Severného pólu našej Zeme. Tento známy bod ponúka panoramatický výhľad na nekonečný oceán, kde sa zem stretáva s oblohou.

Nordkapp je miestom, kde človek cíti neuveriteľnú silu prírody. Boli sme nesmierne šťastní, že sme tam, akoby na konci sveta...

a to všetko za tak krásneho počasia.

Počas našej cesty sme prešli približne 9000 km, navštívili 9 krajín a využili 21 rôznych ubytovaní – od chat až po kvalitnejšie hotely. Boli sme milo prekvapení čistotou a komfortom všetkých ubytovaní. Okrem všetkej tej krásy nám zobrala dych aj cena za služby a potraviny. Napríklad čapované pivo v Nórsku stojí 12-17 €, v závislosti od lokality. Ale ak kupujete pivo v potravinách po šiestej hodine večer, ušetríte, pretože vám po tomto čase nikto pivo ani iný alkohol v „markete“ nepredá...

Cesta do Nórska bola splnením jedného z mojich životných snov. Nórsko je krajina, ktorú človek nemôže navštíviť len raz. Jeho neokonečné a kvalitné cesty, majestátne fjordy, jazera, vodopády a úchvatné výhľady zanechávajú nezmazateľné stopy v duši každého cestovateľa. Počas všetkých tých tisícov kilometrov som zažil a videl neskutočné množstvo krásy, ktorá sa nedá opísať v pár riadkoch, ale aspoň takto som vám chcel priblížiť svoje zážitky, ktoré mám v hlave a mojom fotoalbeume uložené navždy.

Som nesmierne vďačný, že som mohol a mal možnosť prejsť touto krajinou. Určite sa sem ešte vrátim, aby som si jednotlivé miesta pozrel ešte podrobnejšie a zažil ďalšie kúzla, ktoré Nórsko ponúka.

Laco Husár

Takmer zabudnutý - František Vlček

Z archívov

V Hlase sme už písali o rôznych osobnostiach, našich rodákoch alebo bývalých občanoch, ktorí sa natrvalo zapísali do histórie našej obce. O mnohých sa už toho popísalo veľa, ale v našej obci žili aj takí, na ktorých sa už takmer zabudlo. Jedným z nich bol aj zámočník a konštruktér prvých bicyklov na Trenčiansku František Vlček zo Sedličnej. V minulosti mu bádatelia komolili krstné meno, raz ho volali Ján, inokedy Štefan, no matričné záznamy jednoznačne potvrdili, že bol František.

Trenčín a jeho okolie sa neubránilo nástupu zvýšeného technického pokroku a to sa prejavilo v 2. polovici 19. storočia aj pri používaní bicyklov – nových dopravných prostriedkov medzi obyvateľmi. Vyrábali ich aj tamojší zámočníci a iní remeselníci. Táto skutočnosť poukazuje na to, že Slováci, hoci žili v ťažkých a skromných pomeroch, vedeli sa vyrovnáť s technickým pokrokom nastupujúcim v 2. polovici 19. storočia. Teda nielen Paríž a iné svetové mestá mali svojich konštruktérov, ale mali ich aj Slováci. O chýrnom organárovi a výrobcovi nafukovacích harmoník, Jánovi Pevnom z Rozvázda sa už toho napísalo veľa. Uplatnil sa tiež aj ako technik - konštruktér. Spolu so strojným zámočníkom Františkom Vlčekom zo Sedličnej zostrojili bicykle, nazývané v 2. polovici 19. storočia „rýchlo-bežkami“. Charakteristické pre ich bicykel bolo

to, že predné koleso bolo väčšie ako zadné. V roku 1870 absolvovali jazdu na bicykli až do redakcie Národných novín v Martine. Často ich vídali, ako jazdili do Beckova.

Bicykel bol prvýkrát predstavený v 19. storočí v Európe a rýchlo sa vyvinul do dnešnej podoby. Nie je jednoduché určiť vynálezcu bicykla. Najstarší predchodca bicykla bol velocipéd. Jeden z nich bol skútrovitý „dandy horse“ (v preklade odrážadlo), ktorý vytvoril nemecký barón Karl von Drais. On bol najpravdepodobnejším vynálezcom bicykla. Tento vynález si dal patentovať pod názvom drezina. Keď bývalý lesný úradník Karl Drais 12. júna 1817 vyšiel zo svojho domu v Mannheime, v rukách držal akýsi zvláštny drevený stroj s dvoma kolesami. Pomaly naň vysadol a hoci sa odrážal iba nohami, dosiahol rýchlosť asi 15 kilometrov za hodinu.

Pred 200 rokmi sa tak začala písať história dopravného prostriedku, ktorý dnes všetci poznáme pod názvom bicykel.

O malostankovskom učiteľovi a jednom z národných buditeľov, Pavlovi Mikulíkovovi, sme už v Hlase písali. Jeho manželkou bola Zuzana Kedrovičová, dcéra veľkostankovského mlynára Jána Kedroviča. Spolu mali niekoľko detí, ktoré sa aktívne zúčastňovali na vzdelávacej a národnobuditeľskej činnosti. A ich dcéra Paula bola vydatá v Sedličnej za strojníka a konštruktéra, majiteľa mláťačiek Františka Vlčeka, známeho aj ako výrobcu prvých bicyklov na okolí Trenčína. Pomocník Jána Pevného pri zostrojovaní bicyklov František Vlček býval v Sedličnej č. 22 (vtedy) s manželkou Pavlínou, rod. Mikulíkovou a 24. 12. 1894 sa im narodil syn František Pavol, na ktorého si možno spomenú naši starší spoluobčania. František Pavol zomrel v roku 1973. Mal sestru Rozáliu (volali ju Rožinění) a ešte sestru, poslednú z rodu Františku (volali ju Ferinění) zomrela v roku 1975.

Manželka strojníka Františka Vlčeka Paula, rod. Mikulíková, sa narodila v roku 1856 a zomrela v roku 1911. Konštruktér a strojník František Vlček sa narodil v roku 1837 a zomrel v roku 1904. Oba sú pochovaní v rodinnej hrobke na miestnom cintoríne v Sedličnej a spolu s nimi aj všetky ich tri deti (František, Rozália a Františka).

Bohužiaľ, fotografia tejto významnej osobnosti sa nezachovala.

Štefan Šmatlák

Použitá literatúra: Článok v Trenčianskych novinách, rok 1968, číslo 51 – 52, autor Ján Kudla

Ilustračné foto

Spomienky na Dušana

Spomíname

Ani sa tomu nechce veriť, no život nás každým dňom prekvapí. Tobôž, keď sa stane niečo nečakané, nezvratné a ostanú iba spomienky...

Keď sme pred nejakým časom pripravovali film o našej dedine, vybrali sme si zopár ľudí, s ktorými sme debatovali o živote, o minulosti, ale aj budúcnosti. Jedným z nich bol aj Dušan Dutko.

Spoločenský človek, rozhladený po tomto svete a najmä s čistými myšlienkami a podmaňujúcou iskrou v očiach. Pamätáme si, ako sa na nás pripravil. Jasné odpovede, názory.

Nebol našim rodákom, ale jeho entuziazmus a nadšenie z toho, že mu život priniesol rodinu a priateľov do našich Stankoviec, by sme mali prenášať na všetkých.

Poznali sme ho od jeho prvých krokov povedľa manželky. Poznali sme ho aj v čase,

keď sa radoval z príchodu svojich detí. Poznali sme ho ako chlapa, ktorý sa vždy chytil problému a nebolo pre neho žiaden problém pomôcť.

Organizoval pre mnohých spoločenský život, pamätať si ho budú turisti, sokolisti, volejbalisti, divadelníci, folkloristi, futbalisti, priatelia, susedia, skratka všetci, ktorým Dušan ukázal svoje nadšenie pre vec, nezištnú pomocnú ruku, odhodlanie, láskavosť.

Ostanú nám spomienky. Ten neuveriteľný, Bohom daný dar.

Dušan, ďakujeme, česť Tvojej pamiatke!!!

Tvorcovia filmu o dedine a členovia redakčnej rady, Tvoji Stankovčania

Chovateľská výstava

Podujatie

Slovenský zväz chovateľov, ZO Trenčianske Stankovce s partnermi vás pozývajú na medzinárodnú výstavu zvierat pod názvom LAUGARICIO CUP 2024.

LAUGARICIO CUP 2024

INTERREGIONÁLNA VÝSTAVA ZVIERAT

s medzinárodnou účasťou o titul: Šampion Laugaricio a Majster Laugaricio

SOBOTA: 19. 10. 2024 9:00 - 17:00 hod.

NEDEĽA: 20. 10. 2024 9:00 - 12:00 hod.

TRENČIANSKE STANKOVCE

areál Základnej školy Jána Lipského

Súťažiť sa bude o nasledovné tituly – Šampión Laugaricio, Majster Laugaricio a Laugaricio Cup Junior pre mladých chovateľov. Na výstave vás čaká široká paleta čistokrvných plemien zvierat, poradenstvo v chove zvierat a bohatá lotéria, v ktorej každý vyhráva.

Podujatie sa uskutoční v areáli Základnej školy Jána Lipského, a to 19. októbra 2024 od 9.00 do 17.00 hod. (to je sobota) a 20. októbra 2024 od 9.00 do 12.00 hod. (to je nedeľa).

Súčasťou podujatia bude aj **Kráľíčí hop LAUGARICIO CUP**, ktorého súčasťou budú kvalifikačné preteky na Majstrovstvá Slovenskej republiky v kráľíčom parkúre (ten bude v sobotu 19. októbra 2024).

Poriadatelia vás všetkých srdečne pozývajú. Informácie a prihlášky je možné podať na telefónnom čísle +421 905 744 599 alebo na mailovej adrese – zuffap70@gmail.com.

Redakčná rada

Na dvore Sedličanskej školy

Historické foto

Pavel Čendekovič - 220 rokov od narodenia Pripomenuli sme

V tomto roku sme si pripomenuli 220. výročie narodenia Pavla Čendekoviča. Jeho rodinou dedinou je Prietrž. Narodil sa 10. marca 1804 ako prvorodený syn obecného kováča Pavla Čendekoviča a Zuzany rod. Šilhaňovej. Bol evanjelickým kaplánom v Malých Stankovciach, pomáhal Adamovi Podhradskému a po jeho smrti si ho zvolili za riadneho farára. O Čendekovičovi sme už v minulosti písali, ale archívy vydali ďalšie skutočnosti a fakty, a tak ich chceme doplniť do mozaiky jeho života. Veľkým znalcom jeho života je evanjelický farár Ondrej Pet'kovský, ktorého poznania a zistenia boli našou inšpiráciou.

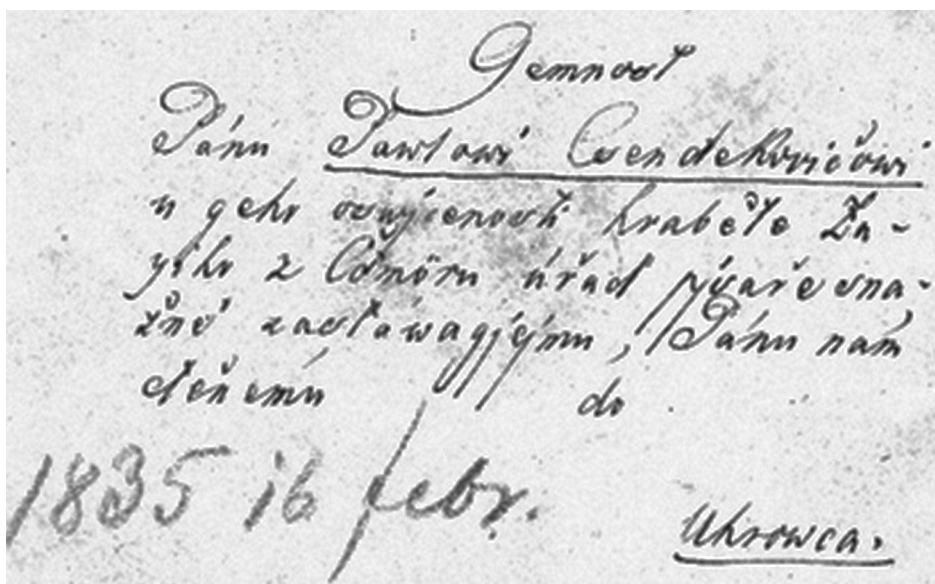
Už v minulosti sme vedeli, že Pavel Čendekovič bol spoluorganizátorom slávneho výstupu Štúrovej družiny na Devín v roku 1836. Organizoval dokonca stravu a občerstvenie pre účastníkov pochodu. Na znak spolupatričnosti prijal ku svojmu menu ďalšie krstné meno – Vratislav.

15. augusta 1847 nechýbal Pavel Čendekovič na 4. zasadnutí národného spolku Tatrín v Čachticiach, kde prišlo k dohode medzi štúrovcami a bernolákovcami o uzákonení stredoslovenského nárečia ako spisovnej slovenčiny.

Je veľkou zásluhou Pavla Čendekoviča a jeho stankovských spolupracovníkov, že sa v roku 1849 odmietli Stankovčania zúčastniť po boku trenčianskej župnej gardy na potlačení slovenských národných pohybov a cisárskych vojsk na Považí. Za neuposlušnosť bol uväznený vtedajší richtár Veľkých Stankoviec. Podieľal sa tiež na tvorbe prosbopisu Františkovi Jozefovi do Viedne na jeseň 1849. Vtedy odniesli prosbopis do hlavného mesta monarchie prísažný Štefan Benko, stolár Juraj Šargavý za Stankovčanov a richtár Chrastina z Bodovky.

Je zachovaná korešpondencia Pavla Čendekoviča v Slovenskej národnej knižnici v Martine, ktorá dokazuje, že udržiaval priateľské styky s viacerými štúrovcami. Štúr mu dokonca napísal: „Ty bratře! Ty! Je osladuješ (pozn. redakcie – robíš si starosti) príchodom tvým ke mně. Ach! Přicházej, já tě vděčně uvítám v klidném, tichém, nízkém pokojíku mém.“

O Čendekovičovi píše mnohí vtedajší autori... a nielen o ňom. Príroda v okolí Stankoviec a ľudia fascinovali písucich, ktorí vo svojich metaforách ospevovali tento kraj. Napr. Jozef Miloslav Hurban v novele „Prechádzka po považí-

skom svete“ či Ľudovít Kubáni vo svojej novele „Suplikant“ z roku 1873.

Štúrovec Janko Boor píše vo svojom diele „Pút po otčine“ nasledovné: „Prevážajúc sa cez Váh, prvý raz pozdravil som vlnky jeho a previezúc sa, dost skoro sme boli v Beckove alebo v Bolondvároši, ako ho teraz menujú, pretože v dávnych časoch daky blázon tam býval a ten na príkrej skale zámok dal vystaviť. Odtiaľ do Malých Stankoviec ešte na noc som išiel a práve tma svojimi temnými krídlami prikryla okrášlek zemský, keď som do dvora evanjelického pána farára Čendekoviča vkročil. Tu som zažil veľmi veľkú zábavu, ako i každý cestovateľ, ktorý sa u neho zastaví. Na jeho žartovné anekdoty sa aj teraz rád rozpomínam, ktoré ma často preberú, keď sa v hlbokých myšlienkach pohrúžený nachádzam.“

Hoci bol činný i literárne, jeho súčasníci si ho pamätali skôr ako humoristu a karikaturistu s láskavým srdcom a silným sociálnym cítením. To dokazujú i Hurbanove slová v životopise Štúra: „Keď Ľudovít ponoril svoju dušu v nekonečnosť žiaľov svojich nad národom a výhľadu nebolo už zo strastí a bied, v ktorých trčalo Slovensko, vtedy vybral sa ku svojmu starému priateľovi, ako ho vždy menoval, Čendekovičovi a bol v krátkom čase vyliečený z dumy žiaľnej citov plnej.“

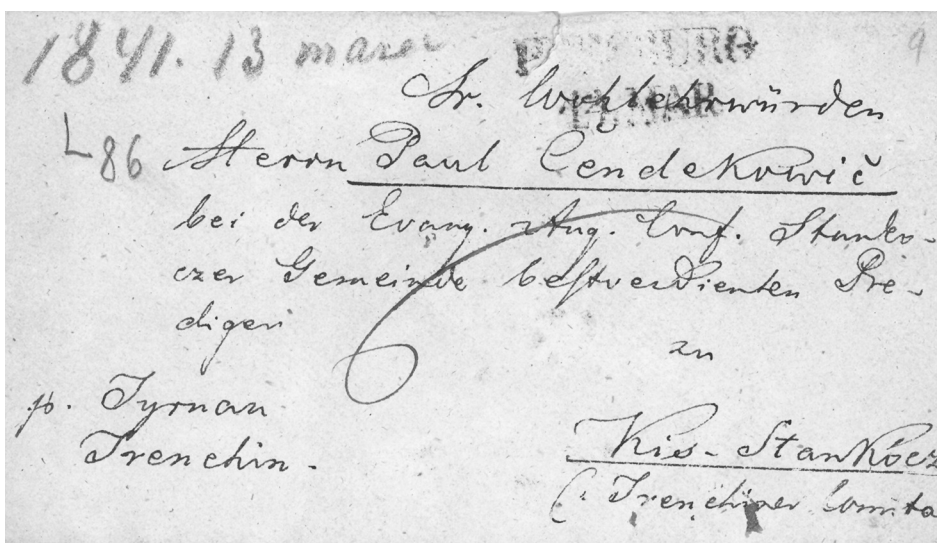
Veľmi málo sa vie o rodinnom živote Čendekoviča. Bol ženatý a Ľudovít Štúr píše v liste zo dňa 13. marca 1841 o jeho synovi Petrovi. Možno ďalšie skutočnosti zistíme v Archíve evanjelickej cirkvi Trenčianskeho seniorátu a cirkevných matrik a v Štátnom archíve v Bratislave.

Kazateľ Pavel Čendekovič zomrel roku 1855 vo veku 51 rokov na rakovinu žalúdka. V poslednom roku pred smrťou bol častejšie chorý. Pravdepodobnou príčinou jeho ochorenia sa stal návyk na fajčenie tabaku. Pochovali ho na cintoríne v Malých Stankovciach. Pohrebnej pobožnosti sa zúčastnil päť farárov, vrátane malostankovského kaplána a zakrátko jeho nástupcu Štefana Križana. Hrob neoznačili výraznejšou formou, a tak sa dnes už nedá identifikovať.

Dušan Pevný

Zdroje:

- Databáza archívnych materiálov SNK v Martine
- Listy Ľudovíta Štúra I. 1834-1846, SAV Bratislava
- Orol Tatránski 1873
- Milan Šišmiš – Spolok Tatrín a málo známy štúrovec Pavel Čendekovič, Záhorie, č. 5, 2004

Dlhé nohy - dlhý krok

Mladé talenty

Leonard Binó má 18 rokov a býva v Malých Stankovciach. Je v maturitnom ročníku 8-ročného štúdia na Gymnáziu Ľudovíta Štúra v Trenčíne. Budúci študent Lekárskej fakulty miluje hádam všetok pohyb, aký existuje. Skrátka, nenávidí nudu a najradšej je stále v pohybe.

Čo rád robíš vo voľnom čase?

„Moje hobby sa točia okolo rôznych športov, od plávania a potápania, cez turistiku a chodenie po lesoch, ktoré mimochodom milujem, až po lezenie po stenách a po novom aj ferratách.“

Ktorá pohybová aktivita je teda pre teba tá najlepšia?

„Beh. Začal som s ním asi pred 5 rokmi, kedy som skúsil behať iba rekreačne kvôli mojej výške. Som vysoký 187 cm, mám dlhé nohy a to znamená dlhý krok. V 15 rokoch som skúsil prvý súťažný beh v Trenčíne pod názvom Night Run, ktorý som dobehol za 33 minút. Dĺžka tohto behu bola 7,6 km. Bežalo sa od Domu armády smerom na Juh, od dela pri cintoríne smer Soblahovská ulica až do Biskupíc, odtiaľ na hrádzu, potom cez Zlatú Fatimu na Ulicu Marka Aurélia a končilo sa na Trenčianskom hrade. Bonbónik na konci trate bolo 45% stúpanie po schodoch, smerom na Hrad.“

Povedz nám o úspechoch, ktoré máš na svojom konte.

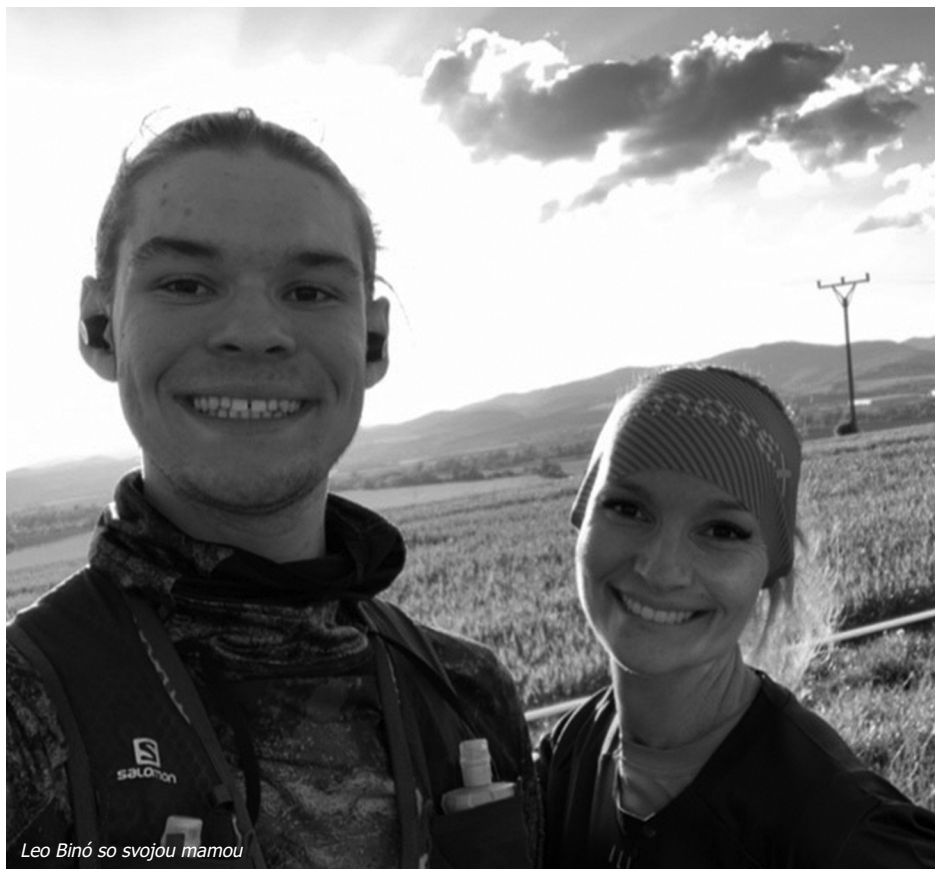
„Na mojom konte mám zatiaľ jeden polmaratón zo série Behaj lesmi. Konal sa v Čičmanoch. Už ako názov prezrádza, tento beh bol ťažší ako klasický polmaratón. Cesta viedla cez les, do kopcov, cez bahno, dokonca aj cez potok. Na konečnom udeľovaní cien, kde som očakával, že sa nijako neumiestním, na moje prekvapenie som skončil prvý vo svojej kategórii „Muži do 18 rokov“. Získal som hodnotné ceny.“

Súťažne som odvtedy nebehal, kvôli môjmu zdravotnému stavu s kolenami, ktoré však za posledný rok rôznymi tréningami zosilneli a plánujem sa vrátiť späť na koľaj. Najbližší dlhší beh mi klope na dvere na začiatku októbra v českom Hradci Králové.“

Máš nejaké športové vzory?

„Pri športových vzoroch sa asi zaseknem, pretože nemám nijaké športové vzory – celebrity, ktoré by ma niečím naplňali. Behám iba rekreačne, pre svoje zdravie, ale aj kvôli tomu, aby som bojoval proti obezite a aby som ostal fit. Mojm hrdinom môže byť aj práve môj otec, ktorý, hoci bol pri tele, keď sa mu začali objavovať zdravotné problémy, s nimi začal bojovať tak, že sa začal hýbať a nepriamo tým zburcoval aj mňa ešte v mladom veku... za čo som mu povďačný.“

Monika Pevná

Leo Binó so svojou mamou

Redakcia HLAS

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kadák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kadák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš, Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Tlač: PN Print s. r. o., Štefánikova 130, Piešťany. Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

